

Mottagare
Regionstyrelsen

Nyttjanderättsavtal för kryssningskajen i Visby

Förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Regionfullmäktige beslutar att överlåta beslutanderätten till regionstyrelsen ifråga om avtal och villkor för upplåtelse av kryssningskajen till kryssningsoperatör.

Förslag till regionstyrelsen

- Under förutsättning att regionfullmäktige beslutar enligt ovan ges regiondirektören mandat att föra regionens talan om omförhandling och/eller uppsägning av nyttjanderättsavtalet mellan Region Gotland och Copenhagen Malmö Port Cruise Visby AB.

Sammanfattning

Kryssningstrafiken via kryssningskajen medför allt högre kostnader för Region Gotland. Det beror bl.a. på att antalet anlöp och besökare överstiger förväntningarna. För att inte skattekollektivet ska subventionera kryssningsverksamheten förhandlar regionen med kryssningsoperatören f.n. Copenhagen Malmö Port Cruise Visby AB (CMP) om större intäkter och om bättre möjligheter för regionen att påverka planeringen av fartygsanlöpen.

Skulle förhandlingarna stranda, är det rimliga alternativet att regionen säger upp avtalet med kryssningsoperatören för avflyttning. Region Gotland får i så fall under uppsägningstiden, som är 8 år, möjlighet att utreda alternativen att konkurrensutsätta kryssningsverksamheten eller att driva den i egen regi.

För att praktiskt ta sig an förhandlingsfrågorna, behöver det förtydligas vilket organ inom regionen som ska förvalta och besluta i avtalsfrågorna. Därför föreslås att regionfullmäktige klargör att det är regionstyrelsen som svarar för förvaltningen av avtalet och att regionstyrelsen i sin tur bemyndigar regiondirektören att besluta om t.ex. uppsägning.

Ärendebeskrivning

Regionfullmäktige beslutade den 25 augusti 2014 (RF §131) att godkänna nyttjanderättsavtal mellan Region Gotland och Copenhagen Malmö Port gällande kryssningskajen i Visby. Regionfullmäktige beslutade den 28 september 2020 (RF § 123) att godkänna ett tilläggsavtal mellan Region Gotland och Copenhagen Malmö Port Cruise Visby AB, som inträtt i nyttjanderättsavtalet med regionen, om tilläggsavtal till nyttjanderättsavtalet

med anledning av den slutliga investeringsutgiften.

Nyttjanderättsavtalet löper, om inget annat görs, i tjugo år med automatisk förlängning därefter med tio år i sänder. Region Gotland får dock säga upp avtalet till förtida upphörande per den 31 mars 2033, med iakttagande av en uppsägningstid på åtta år.

Parterna utgick initialt ifrån att passagerarantalet som besökte Visby inom fem år skulle överstiga 100.000 och inom tio år överstiga 150.000. Tillgängliga siffror visar att antalet passagerare som besök Visby med kryssningsfartyg uppgått till:

2018	76.000
2019	102.125
2020	27.612 (pandemin)
2021	147.812
2022	184.000
2023	168.000
2024	170.000

Det har blivit tydligt att ett större behov av ny infrastruktur kopplad till kryssningskajen än vad som tidigare förutsatts finns, bland annat som följd av den kraftigt ökade mängden besökare och krav från Trafikverket. Till exempel har Region Gotland inlett arbetet med att uppföra en gångbro från kryssningskajen som beräknas vara färdigställd 2025 till en bedömd projektkostnad på cirka 60 miljoner kronor (mnkr). Vidare går utvecklingen mot ökade krav på landströmsanslutning för kryssningsfartyg. För att möjliggöra något sådant i Visby hamn krävs omfattande investeringar i ny infrastruktur, vilket Region Gotland då måste ha möjlighet att styra över.

Visby bedöms ha förutsättningar att förbli en intressant kryssningsdestination och det finns ett behov av att fortsätta utvecklingen av Gotland som en långsiktigt hållbar kryssningsdestination. Då ambitionen sedan början varit att kryssningsverksamheten inte ska finansieras med skattemedel ser Region Gotland ett behov av att få en intäkt som fullt täcker de kostnader som uppstår till följd av kryssningsverksamheten. Region Gotland behöver även få insyn i och möjlighet att kunna påverka när anlop till Kryssningskajen kan tas emot.

Regionens uppfattning är att samarbetet med Copenhagen Malmö Port och deras dotterbolag har fungerat bra och ser gärna att det kan fortsätta.

Region Gotland har därför inlett förhandlingar med CMP om att nå en överenskommelse om en högre intäkt och om en ökad insyn med påverkansmöjlighet i planeringen av fartygsanlöpen.

I händelse av att en överenskommelse inte kan nås, är det rimliga alternativet att nyttjanderättsavtalet med Copenhagen Malmö Port Cruise Visby AB formellt sägs upp senast 31 mars 2025 för avflyttning.

Ärendet har hanterats av tekniska nämnden den 12 februari 2025. Regionstyrelsen kommer att hantera ärendet den 4 mars 2025. Därefter kommer frågan hanteras av Regionfullmäktige den 28 mars 2025. Tekniska nämnden har fattat följande beslut :

- att överlåta beslutanderätten till regionstyrelsen ifråga om avtal och villkor för upplåtelse av kryssningskajen till kryssningsoperatör.
- att regionstyrelsen bemyndigar regiondirektören att föra regionens talan om omförhandling och/eller uppsägning av nyttjanderättsavtalet mellan Region Gotland och Copenhagen Malmö Port Cruise Visby AB.

Bedömning

Teknikförvaltningen föreslår därför att förhandlingen fortsätter med ambitionen att teckna ett tilläggsavtal innan 31 mars 2025 och att Regiondirektören ges mandat att formellt säga upp nyttjanderättsavtalet med Copenhagen Malmö Port Cruise Visby AB (CMP) för avflyttning per 31 mars 2033 om en överenskommelse med CMP inte kan nås.

Skulle parterna inte enas om ett fortsatt samarbete bedöms kryssningsverksamheten kunna drivas i egen regi och generera en verksamhet i balans. För det krävs att det finns beredskap i form av en tydlig beslutsordning.

Barn- och genusperspektiv – Påverkas inte.

Landsbygdsperspektiv – Kryssningsverksamheten är inte bara Visbys utan hela Gotlands angelägenhet.

Ekonomisk konsekvensanalys – Regionen behöver en större intäkt från kryssningsverksamheten för att täcka kostnader för investering och drift som är relaterade till kryssningsverksamheten. Vid en eventuell uppsägning bedöms kryssningsverksamheten kunna drivas i egen regi och generera en verksamhet i balans.

Miljö- och klimatperspektiv- Utvecklingen går emot ökade krav på landelanslutning för kryssningsfartyg. För att möjliggöra något sådant i Visby hamn krävs omfattande investeringar i ny infrastruktur, vilket om det ska ske Regionen Gotland måste ha möjlighet att styra över.

Beslutsunderlag

Teknikförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-02-05
Tekniska nämnden 2025-02-12 (2025-02-12 TN §23)
Regionfullmäktige 2014-08-25 (2014-08-25 RF§131)
Regionfullmäktige 2020-09-28 (2020-09-28 RF§123)
Överlåtelseavtal signerat 2018-12-12
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-02-13

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör